

2 FEBRUARI 1996

Jaargang 6 • Nummer 2

Themanummer

NIEUWSBRIEF VOOR MEDIA EN COMMUNICATIE

• Tweewekelijkse uitgave • 8 bladzijden • verschijnt niet in juli •

JAAROVERZICHT MEDIARECHT 1995

Wetgeving

1.1. De Vlaamse omroepwetgeving voortaan gebundeld in één omroepdecreet

In uitvoering van art. 26 van het decreet van 4 mei 1994 is de versnipperde omroepwetgeving in Vlaanderen samengebracht in één gecoördineerd omroepdecreet: de afzonderlijke decreten betreffende de private omroepen (28 januari 1987), de lokale radio's (7 november 1990), de openbare omroep (27 maart 1991), de regionale TV-omroepen (23 oktober 1991), de reclame en sponsoring op radio en televisie (12 juni 1991), de zendvergunningen (14 juli 1993) en de kabel-distributie (4 mei 1994) zijn samen met een aantal besluiten van de Vlaamse regering in verband met de private omroepen, nu alle geïntegreerd binnen het Gecoördineerde Decreet betreffende de Radio-omroep en de Televisie (Besl. VI. Reg. van 25 januari 1995 tot coördinatie van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, BS, 30 mei 1995, err. 31 oktober 1995 en Decr. VI. Raad van 8 maart 1995 houdende bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse regering van 25 januari 1995 tot coördinatie van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, BS, 31 mei 1995).

1.2. De derden op radio en televisie

Met een aantal besluiten van 15 februari 1995 zijn voor het jaar 1995 de zendtijd en de kredieten vastgelegd voor de derden die gemachtigd zijn om radio-programma's te verzorgen en voor de televisiederden (BS, 1 juni 1995). Een en ander betekent b.v. dat de vzw Christen Demokratische Omroep (CDO) over een zendtijd beschikt via de BRTN-TV van 11 u. 7 min., daar waar de Groene Omroep over een zendtijd beschikt van 3 u. 27 min. Bij de levensbeschouwelijke uitzendingen zijn de uitersten: 23 u. zendtijd voor zowel de Katholieke Televisie- en Radio Omroep en het Vrije Woord en 1 u. 45 min. voor de Israëlitisch-Godsdienstige Uitzendingen. De totale zendtijd voor de televisiederden bedraagt voor 1995 100 u., terwijl zij samen over een totale subsidie kunnen beschikken van 74 miljoen F.

1.3. Media en evenementen

In uitvoering van art. 76 van het omroepdecreet is bij besluit van de Vlaamse Minister van Economie, KMO's, Landbouw en Media van 2 augustus 1995 de lijst van de evenementen voor 1996 vastgelegd. Van deze evenementen kunnen de regionale TV-omroepen, de doelgroepen TV-omroep en de omroepen voor betaaltelevisie geen uitzendrechten verkrijgen die een gelijktijdige uitzending door de BRTN of VTM onmogelijk maken. Het besluit vermeldt de Koningin Elisabeth-wedstrijd als cultureel evenement, terwijl ook een reeks sport-evenementen met nationale en internationale nieuws-waarde worden opgesomd (BS, 18 augustus 1995, err. 2 september 1995. Voor 1995: Besluit van 21 december 1994, BS, 1 februari 1995).

1.4. Het reglement van orde en de procedure van de Vlaamse Geschillenraad voor radio en televisie

In het Belgisch Staatsblad van 18 maart 1995 werd het reglement van 8 februari 1995 van de Vlaamse Geschillenraad gepubliceerd. Dit reglement regelt de werking van een klachtprocedure voor de Vlaamse Geschillen

• Wetgeving

1

• Rechtspraak

4

raad voor radio en televisie. Het nieuwe reglement komt in de plaats van dat van 9 juni 1993.

1.5. De hervorming van de BRTN

In december 1995 keurde de Vlaamse Raad het zgn. 'mini-decreet' betreffende de BRTN goed (Decreet van 22 december 1995 tot wijziging van sommige bepalingen van Titel I en Titel II van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, BS 12 januari 1996). Van belang is vooral het artikel 4 waarin de opdracht van de openbare omroep geëxpliciteerd en geconcretiseerd wordt, het artikel 13 dat de bevoegdheden van de Raad van Bestuur herformuleert en het artikel 15 dat de bevoegdheden van de gedelegeerd bestuurder aanwijst. De functies van administrateur-generaal en directeur-generaal worden afgeschaft: aan de gedelegeerd bestuurder wordt een directiecomité toegevoegd. Deze bepalingen treden in werking volgens te nemen besluiten van de Vlaamse regering. In de komende maanden wordt ook nog gewerkt aan het zgn. 'maxi-decreet' betreffende de BRTN, waarmee een grondiger, structurele hervorming van de openbare omroep wordt beoogd.

1.6. De code voor reclame en sponsoring

In het Belgisch Staatsblad verscheen op 29 november en 9 december 1995 de Code voor Reclame en Sponsoring op Radio en Televisie (Besl. Vlaamse regering 20 september 1995). Deze code komt in de plaats van de Code voor Handelspubliciteit, die werd goedgekeurd bij besluit van de Vlaamse regering van 31 juli 1990. De Code herformuleert een aantal bepalingen van de vroegere code en voegt er summier enkele bepalingen aan toe in verband met de sponsoring. Aan de Code is ook een toelichting gevoegd die essentieel is voor een goed begrip van de draagwijdte van de code.

1.7. Van regionale naar provinciale TV-omroepen?

Door het Besluit van de Vlaamse regering van 22 februari 1995 is het voortaan mogelijk geworden dat op gemotiveerde aanvraag van erkende regionale omroepen 'aangrenzende zendgebieden binnen een zelfde provincie' kunnen worden samengevoegd (BS, 31 maart 1995).

In het Belgisch Staatsblad van 2 september 1995 verscheen het erkenningsbesluit voor de fusie-omroep Kempen-Mechelen.

Hoe dan ook blijft de decretale bepaling van toepassing dat geen enkel zendgebied meer dan 15 % mag omvatten van het totaal aantal inwoners van het Nederlands taalgebied en het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad (art. 52 Omroepdecreet). Andere fusies blijven daardoor in de praktijk uitgesloten, met uitzondering allicht van de zendgebieden Leuven en Halle-Vilvoorde (ROB en Ring TV).

1.8. De erkenning van nieuwe Vlaamse TV-omroepen

In het Belgisch Staatsblad van 31 januari 1995 verscheen de ministeriële besluiten houdende erkenning van enerzijds het tweede omroepprogramma van VTM (Ka 2) en anderzijds van 'Senior-TV'. Krachtens het besluit inzake 'Senior-TV' heeft deze omroep tot doel het verzorgen van programma's die qua inhoud en vorm specifiek en uitsluitend gericht zijn tot vijftig-plussers en de erkenning is beperkt tot twee uur programma's per week.

1.9. De wet tot bestraffing van het negationisme

Naar aanleiding van de herdenking van de bevrijding van de concentratiekampen, vijftig jaar geleden, is in België een wet afgekondigd die de ontkenning van de holocaust strafbaar stelt. De wet van 23 maart 1995 stelt strafbaar met gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar en met geldboete van 26 tot 5.000 F (x wettelijke opdecimen, momenteel 200) hij die in het openbaar 'de genocide die tijdens de tweede wereldoorlog door het Duitse nationaal-socialistische regime is gepleegd, ontkent, schromelijk minimaliseert, poogt te rechtvaardigen of goedkeurt' (BS, 30 maart 1995, err. 22 april 1995). Problematisch is dat de publikaties die onder toepassing van de wet vallen als drukpersmisdrijf kunnen gekwalificeerd worden, waardoor zij overeenkomstig art. 150 GW ter beoordeling dienen voorgelegd te worden aan het Hof van Assisen. Dit staat een effectieve toepassing van de wet in de weg.

1.10. Beperkingen op reclame voor seksuele diensten

De Wet van 27 maart 1995 en de Wetten van 13 april 1995 (BS, 25 april 1995) leggen een aantal strafbepalingen vast met het oog op de bestrijding van de mensenhandel, de bestrijding van de kinderpornografie en de bestrijding van het seksueel misbruik van minderjarigen.

Krachtens het nieuw ingevoegde art. 380 quinquies, par. 3 van het Strafwetboek mag geen publiciteit worden gemaakt die een aanbod of vraag tot prostitutie of ontucht bevat. Ook advertenties die een toespelende inhoud op een of andere vorm van seksuele uitbuiting zijn strafbaar gesteld. Strafbbaar is ook degene die 'door enig reclamemiddel aanzet, door de toespelende erop wordt gemaakt, tot de seksuele exploitatie van minderjarigen of meerderjarigen, of van zulke reclame gebruik maakt naar aanleiding van een aanbod van diensten'. Met deze bepalingen heeft men vooral reclame waarachter vrouwen- en kinderhandel schuilgaat, willen verbieden.

Tegelijk is een bepaling in het Strafwetboek ingeschreven tot strafbaarstelling van reclame voor de zgn. 'roze telefoonlijnen'. Art. 380 quinquies, par. 2 SW stelt

strafbaar 'hij die op enigerlei wijze, direct of indirect, reclame maakt of doet maken, uitgeeft, verdeelt, of verspreidt voor een aanbod van diensten van seksuele aard met een direct of indirect winst oogmerk, die worden verleend bij wege van een of ander telecommunicatiemiddel, zelfs indien hij zijn aanbod verheelt onder bedekte bewoordingen'.

1.11. Strengere aanpak van kinderpornografie

Het door de wet van 13 april 1995 nieuw ingevoegde art. 383 bis, par. 1 Strafwetboek is specifiek gericht op de bestraffing van kinderpornografie. Hij die wetens in het bezit is van zinnebeelden, voorwerpen, films, foto's, dia's of andere beeld dragers die houdingen of seksuele handelingen met pornografisch karakter voorstellen, waarbij minderjarigen onder de 16 jaar betrokken zijn of worden voorgesteld, is eveneens strafbaar (art. 383 bis, par. 2 SW) (BS, 25 april 1995, err. 17 juni 1995 en 6 juli 1995).

1.12. Nieuwe voorschriften in verband met geneesmiddelenreclame

Het KB van 7 april 1995 heeft de regels betreffende de voorlichting en de reclame inzake geneesmiddelen voor menselijk gebruik grondig gewijzigd (BS, 12 mei 1995). De verbodsbepalingen van geneesmiddelenreclame via bepaalde mediakanalen zijn gewijzigd (art. 5). Het vroegere algemene verbod van reclame voor geneesmiddelen op radio en televisie is opgeheven. Wel verbiedt de wet in het algemeen publieksreclame voor geneesmiddelen die uitsluitend op voorschrift mogen worden afgeleverd (art. 6, par. 1) en zijn specifieke beperkingen en informatieplichten opgelegd aan de publieksreclame voor geneesmiddelen waarvoor geen doktersvoorschrift nodig is (art. 7-8). Reclame voor geneesmiddelen op radio en televisie behoeft een voorafgaand visum, af te leveren door een daartoe speciaal in te stellen Commissie (art. 16, par. 1). Andere publieksreclame moet minstens 30 dagen vooraf aangemeld worden bij de Minister van Volksgezondheid (art. 16, par. 2). De aanvraag tot het verkrijgen van een visum en de kennisgeving is onderworpen aan de betaling van een bijdrage van resp. 50.000 en 10.000 F. Het KB stelt de oprichting in het vooruitzicht van een 'Commissie van Toezicht op de reclame voor geneesmiddelen' (art. 21-23). De nieuwe regeling is in werking getreden op 1 oktober 1995. Voor de reclame voor geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik blijft het KB van 9 juli 1984 van kracht.

1.13. Privacy en reality programma's

In een omzendbrief van 10 oktober 1995 dringt de Minister van Binnenlandse Zaken aan op de naleving van art. 35 van de wet op het politieambt. Volgens dit artikel mogen de ambtenaren van politie gevangen of opgehouden personen niet aan de publieke nieuwsgierigheid blootstellen, noch deze personen zonder hun toe-

stemming onderwerpen of laten onderwerpen aan vragen van journalisten, noch van hen beeldopnamen maken of laten maken. In de ministeriële omzendbrief wordt benadrukt dat de media het recht hebben om op een voor het publiek toegankelijke plaats getuige te zijn van een politionele actie, maar de ambtenaren van politie mogen daartoe zelf geen aanleiding geven. De omzendbrief beklemtoont dat de pers niet mag worden verwittigd omtrent eventuele politie-operaties, door journalisten of mediamedewerkers op voorhand te tippen of a fortiori uit te nodigen, wanneer redelijkerwijze mag worden aangenomen dat hierdoor de privacy van mensen die aangehouden, gevangen of opgehouden worden door politieambtenaren in het gedrang zou komen (Omsendbrief van 10 oktober 1995 van de Minister van Binnenlandse Zaken betreffende de relatie politiediensten en pers, BS, 31 oktober 1995. Zie ook Omzendbrief van 10 oktober 1995 van de Staatssecretaris voor Veiligheid betreffende de relatie tussen brandweer en de pers, BS, 9 december 1995).

1.14. Privacy en telecommunicatie

Zoals aangekondigd in het Jaaroverzicht 1994 (Wetgeving, 1.9.) is in het voorjaar van 1995 de Wet van 30 juni 1994 ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer tegen het af luisteren, kennismaken en openen van privé-communicatie en -telecommunicatie in werking getreden (BS, 24 januari 1995). Deze wet stelt enerzijds het af luisteren van privé-communicatie en -telecommunicatie strafbaar (art. 314 bis Strafwetboek) en bepaalt anderzijds de voorwaarden voor de telefoontap op last van de onderzoeksrechter in uitzonderlijke omstandigheden (art. 90 ter - 90 decies Wetboek Strafvordering. Vgl. art. 88 bis Wetboek Strafvordering, art. 4 Radiobeleidswet van 30 juli 1979 en art. 111-112 van de Wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige overheidsbedrijven).

1.15. Privacy en de verwerking van persoonsgegevens

De toepassing van de Wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van de persoonsgegevens blijft voor problemen zorgen (zie ook Jaaroverzicht 1994, Wetgeving, 1.9.). M.n. zijn de oorspronkelijke data van inwerkingtreding van een aantal bepalingen van de wet naar latere data verschoven (KB nr. 2 bis van 29 september 1995, BS, 7 oktober 1995). Met het KB nr. 7 van 7 februari 1995 is ondertussen verder uitvoering gegeven aan de vaststelling van de doeleinden, de criteria en de voorwaarden van toegestane verwerking van 'gevoelige' gegevens (BS, 28 februari 1995). Het KB nr. 12 van 7 maart 1995 bepaalt de bedragen die aan de Commissie voor de persoonlijke levenssfeer moeten worden gestort bij de aangifte van verwerking van persoonsgegevens. In bijlage bevat het KB het model van de formulieren die moeten worden gebruikt voor de

bedoelde aangifte evenals een overzicht van de mogelijke doelen van verwerkingen, van categorieën van gegevens, van categorieën van bestemmingen en te gebruiken ISO-codes gerangschikt op naam van de landen (BS, 14 maart 1995).

1.16. Wijzigingsbepalingen en uitvoeringsbesluiten auteurswet

De Wet van 3 april 1995 wijzigt een aantal bepalingen van de Wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten. De wijzigingsbepalingen houden o.m. verband met uitzonderingen op het auteursrecht ten behoeve van reproducties voor het

Koninklijk Belgisch Filmarchief en met de vergoedingen in het kader van de private reprografie die krachtens de wetswijziging 'kunnen worden aangepast naargelang van de betrokken sectoren' (BS, 29 april 1995, err. 8 augustus 1995).

Het KB van 6 april 1995 legt de regels vast in verband met de vergunning voor de vennootschappen voor het collectief beheer van de auteursrechten en de naburige rechten (BS, 29 april 1995). Het KB van 23 juni 1995 legt enkele modaliteiten vast betreffende het vergoedingsrecht voor het kopiëren voor eigen gebruik van fonogrammen en audiovisuele werken (zgn. 'home-taping') (BS, 11 juli 1995).

Rechtspraak

2.1. EHRM

Andermaal is een aantal arresten te vermelden waarin het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) toepassing heeft gemaakt van de vrijheid van expressie en informatie zoals gewaarborgd door art. 10 EVRM. De meest diverse aspecten betreffende het spanningsveld tussen de vrijheid van expressie en informatie enerzijds en de noodzakelijkheid van overheidsinmenging ter bescherming van andere rechtsbelangen anderzijds, komen hierbij aan bod.

- Zo houdt de zaak Vereinigung Demokratische Soldaten Österreichs en Gubi t. Oostenrijk (EHRM, 19 december 1994, vol. 302) verband met beperkende maatregelen inzake de verspreiding van een tijdschrift dat op een kritisch-satirisch wijze berichtte over allerlei militaire aangelegenheden. Gevreesd werd m.n. dat het magazine bedreigend was voor de discipline in het leger. Volgens het EHRM kon het magazine in kwestie evenwel niet beschouwd worden als een ernstige bedreiging voor de militaire discipline en werd de overheidsinmenging tegen het tijdschrift strijdig geacht met art. 10 EVRM.
- In de zaak Bluf! (EHRM, 9 februari 1995, vol. 306-A) werd Nederland door het EHRM op de vingers getikt wegens de ontoelaatbare inbeslagname en verbeurdverklaring van een tijdschrift dat volgens de autoriteiten staatsgeheime informatie bevatte. Het Hof was van oordeel dat de informatie in het tijdschrift niet als 'staatsgeheim' kon gekwalificeerd worden en dat deze informatie overigens ook reeds via andere kanalen publiek was gemaakt.
- In het arrest Prager en Oberschlick (EHRM, 26 april 1995, vol. 313) geeft het EHRM aan waar de grenzen liggen bij het publiceren van journalistieke artikels waarin scherpe kritiek wordt geuit aan het adres van magistraten. Het Hof neemt vooral akte

van het feit dat de grievende kritiek aan het adres van een bepaald magistraat geen steun kon vinden in harde feiten, zodat de veroordeling van de journalist en diens uitgever als noodzakelijk werd beschouwd in een democratische samenleving ter bescherming van het gezag en de onpartijdigheid van de rechterlijke macht.

- De zaak Piermont t. Frankrijk (EHRM, 27 april 1995, vol. 314) betreft de inperking van de vrijheid van expressie van een Duits Europarlementslid. In 1986 had verzoekster in de buurt van Papeete deelgenomen aan een demonstratie waar zij in een toespraak haar steun had toegezegd aan de plaatselijke onafhankelijkheidsbeweging en zich had uitgesproken tegen de Franse kernproeven in de regio. Zowel de uitwijzing uit Frans-Polynesië als het ontzeggen van de toegang tot Nieuw-Caledonië werden als ontoelaatbare vormen van overheidsinmenging beschouwd ten aanzien van de vrijheid van meningsuiting van verzoekster.
- In de zaak Tolstoy Miloslavsky t. Verenigd Koninkrijk (EHRM, 13 juli 1995, vol. 323) is aan het EHRM gevraagd om vooral de proportionaliteit te beoordelen van een civielrechtelijke schadevergoeding wegens de verspreiding van een lasterlijk pamflet: de auteur van het pamflet was in het Verenigd Koninkrijk veroordeeld tot het betalen van een schadevergoeding van anderhalf miljoen Britse pond. Een onevenredige sanctie volgens het Hof en daarom strijdig met art. 10 EVRM.
- In de Vogt-zaak (EHRM, 26 september 1995, vol. 333) wordt de toepassing van de zgn. 'Berufsverbote' in Duitsland in strijd geacht met art. 10 EVRM, omdat het ontslag van de betrokken ambtenaar als een ontoelaatbare beperking was te be

schouwen op de vrijheid van diens (politieke) meningsuiting.

- Momenteel is ook een Belgische zaak in behandeling voor de Europese Commissie voor de Rechten van de Mens (ECRM). Op 24 februari 1995 verklaarde de ECRM de klacht ontvankelijk van Leo De Haes en Hugo Gysels, twee journalisten van Humo die eerder in België civielrechtelijk werden veroordeeld wegens hun kritiek en grievende aantijgingen aan het adres van een aantal rechters in de zaak rond Notaris X (ECRM, 24 februari 1995, Appl. 199983/92).

2.2. Hof van Justitie

- In een arrest van 9 februari 1995 besliste het Hof van Justitie dat de Franse wetgeving die een verbod bevat betreffende reclame op televisie voor bepaalde goederen en economische sectoren, niet strijdig is met het Europees recht. Meer bepaald is het Franse verbod van reclame voor de distributiesector noch in strijd met het EG-verdrag, noch in strijd met de TV-richtlijn: de Europese wetgeving verhindert niet dat de lidstaten specifieke beperkingen of verbodsbepalingen opleggen aan de TV-omroepen die onder hun bevoegdheid ressorteren (HvJ, 9 februari 1995, Leclerc-Siplec, TF1 en M6, C-412/93. Vgl. EFTA-Hof, 16 juni 1995, Noorse Ombudsman t. Mattel/Lego in verband met de Noorse wetgeving die specifiek op kinderen gerichte TV-reclame verbiedt).
- Op 6 april 1995 viel het arrest in een zaak die nu al bijna 10 jaar lang aansleept, de zaak Magill. Volgens het Hof van Justitie hadden de Britse omroepen BBC en ITV en de Ierse omroep RTE misbruik gemaakt van hun machtspositie in de zin van art. 86 EG-Verdrag door de weigering om aan de Ierse uitgever Magill basisgegevens omtrent TV-programma's te verstrekken. Daarmee verhinderden deze omroepen dat Magill met een alomvattende wekelijkse TV-gids op de markt kon komen, daar waar de TV-kijkers zich nu verplicht zagen om van elke omroep afzonderlijk de TV-gids aan te schaffen. Met deze handelwijze hadden de bedoelde omroepen inbreuk gepleegd op de regels van de vrije mededinging (HvJ, 6 april 1995, RTE, ITP en IPO t. Commissie en Magill TV Guide, C-241/91 P en C-242/91 P).
- Een interessant arrest van het Hof van Justitie is dat van 7 maart 1995, waarin de uitlegging wordt gedaan van de toepassing van art. 5, lid 3 van het EEG-Executieverdrag in geval van een lasterlijke publikatie die in verschillende lidstaten wordt verspreid. In dit arrest besliste het Hof dat een slachtoffer van een schadeverwekkend artikel, gepubliceerd in een tijdschrift dat in verschillende Europese landen wordt verspreid, in rechte een vordering kan instellen tegen de uitgever ofwel in het land waar de uitgever is gevestigd ofwel voor de

rechter in de lidstaat waar de publikatie is verspreid. De vraag of en in hoeverre de eis wordt toegewezen, wordt beoordeeld naar het nationale recht (HvJ, 7 maart 1995, Fiona Shevill, Ixora Trading Inc., Chequepoint SARL, Chequepoint International Ltd en Presse Alliance SA, C-68/93).

2.3. Arbitragehof

- In een arrest van 2 februari 1995 liet het Arbitragehof de milieutaks op papier (art. 383 wet 16 juli 1993) overleiden. De vrijstelling voor tijdschriften werd evenwel vernietigd: terwijl het redelijk lijkt de boeken vrij te stellen van milieutaks omdat zij gewoonlijk niet worden weggegooid en hun culturele functie vanzelfsprekend is, gelden deze argumenten niet voor de tijdschriften (b.v. reclamebladen of huis-aan-huis bladen) (Arbitragehof, 2 februari 1995, nr. 6/95, BS, 23 februari 1995).

2.4. Hof van Cassatie

- Met het Arrest van 7 februari 1995 bevestigde het Hof van Cassatie de rechtspraak die van een persmisdrijf gewaagt wanneer het aangevoerde misdrijf de uitdrukking van een strafbare mening betreft en is uitgedrukt via een gedrukt geschrift dat openbaar is gemaakt. Lasterlijke aantijgingen die in een soort publiciteitsblad werden gepubliceerd dienen aldus als drukpersmisdrijf te worden gekwalificeerd, waaromtrent enkel het Hof van Assisen bevoegd is (Cass., 7 februari 1995, nr. P.93.1260.N, V. t. van T.).
- Met het Arrest van 16 november 1995 verwierp het Hof van Cassatie de voorziening tegen een Arrest van 17 maart 1993 van het Hof van Beroep te Brussel in verband met de heruitzending van het feuilleton 'Slisse en Caesar' door de BRTN. In het Arrest van 17 maart 1993 was de eis uitgaande van de erfenamen van de oorspronkelijke co-auteurs van de theaterstukken en sketches rond de personages 'Slisse en Caesar' afgewezen. Volgens de eis werd het de BRTN verboden de bedoelde reeks opnieuw uit te zenden (Cass., 16 november 1995, nr. C. 93.0310, Erfnamen Vermeten en Gevers en Studio's Amusement t. BRTN en SABAM).

2.5. Raad van State

- Met een arrest van 24 januari 1995 ging de voorzitter van de IVde kamer van de Raad van State in op de vordering tot schorsing van het ministerieel besluit van 16 januari 1995, waarmee de Minister de kabelmaatschappijen de toestemming onthield om VT4 via de Vlaamse kabelnetten door te geven (BS, 4 februari 1995). De Raad van State was van oordeel dat de weigeringsbeslissing tot kabeldoorgifte van de commerciële TV-zender VT4 in strijd was met het EG-Verdrag (vrij verkeer van diensten) en met de TV-richtlijn (RvSt. (Kort Ged.), 24 januari

1995, nr. 51.274 inzake VT4 Limited t. Vlaamse Gemeenschap, TBP, 1995, 103 en AJT, 1994- 95, 383).

- De schorsing van het MB van 16 januari 1995 werd enkele weken later bevestigd door de voltallige kamer van de Raad van State (RvSt., 2 maart 1995, nr. 51.964 inzake VT4 Limited t. Vlaamse Gemeenschap, Mediaforum, 1995, B50). Normaal had de Raad van State overeenkomstig art. 17, par. 4 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State binnen de 6 maand uitspraak moeten doen over het verzoekschrift tot nietigverklaring van het MB van 16 januari 1995. Het arrest van de Raad van State wordt nu in het voorjaar van 1996 verwacht.

2.6. Procedures in verband met het recht tot antwoord

- Met een bevelschrift gewezen op eenzijdig verzoekschrift werd aan de krant De Morgen op 6 januari een dwangbevel opgelegd tot publicatie van een eerder door Sabena ingezonden maar door De Morgen geweigerde antwoordtekst (Voorz. Kh. Brussel (Eenz. Verz.), 6 januari 1995, Sabena t. De Nieuwe Morgen). Tegelijk werd aan De Morgen verbod opgelegd om een nieuw artikel tegen of in verband met Sabena te publiceren, tenzij mits gelijktijdige publicatie van de antwoordtekst. Op derden-verzet is bij bevelschrift van 6 maart 1995 deze beschikking ingetrokken (Voorz. Kh. Brussel (Kort Ged.), 6 maart 1995, Mediaforum, 1995, B55).
- In een vonnis van 23 maart 1995 werd de uitgever van de krant De Morgen vrijgesproken voor de weigering van publicatie van een antwoordtekst van Siegfried Verbeke. De rechtbank oordeelde de antwoordtekst waarmee gereageerd werd tegen een artikel onder de titel 'Vlaams revisionist bestookt Nederlandse scholen', voor het grootste deel insignificant (Corr. Brussel (52ste Kamer), 23 maart 1995, Verbeke t. Hans).
- Voor de rechtbank van Gent werd een vordering tot recht tot antwoord afgewezen ten aanzien van het consumentenmagazine Testaankoop. Geoordeeld werd dat de antwoordtekst niet voldeed aan de bij wet gestelde voorwaarden. Zonder ernstige noodzaak was immers een derde, nl. de Minister van Volksgezondheid, in de antwoordtekst vermeld (Corr. Gent, 24 april 1995, DCCR, 1994-95, 474).
- In een vonnis van 7 november 1995 sprak de rechtbank van Brussel de uitgever en hoofdredacteur van de krant De Morgen vrij naar aanleiding van de weigering tot publicatie van een antwoordtekst. Volgens de rechtbank was het onvolgende duidelijk wat precies als antwoordtekst diende beschouwd te worden en had de eiser nage laten duidelijk het voorwerp van zijn antwoord te bepalen, mede in het licht van art. 4 van de Antwoordrechtwet dat voorschrijft dat het antwoord in

zijn geheel moet worden opgenomen (Corr. Brussel (51ste Kamer), 7 november 1995, Florizoone P. t. Hans E. en Desmet Y.).

- In het kader van een kortgedingprocedure werd in een bevelschrift van 9 december 1995 het verzoek afgewezen tot inlassing van een antwoordtekst. De voorzitter van de rechtbank was van oordeel dat in principe er geen grond is om een voorlopige maatregel tot inlassing te vorderen in kort geding, gelet op het bestaan van een snelle en specifieke bodemprocedure zoals voorzien in art. 5, derde lid van de Antwoordrechtwet (Voorz. Rb. Brussel (Kort Ged.), 8 december 1995, Lenaerts t. nv De Nieuwe Morgen en Yves Desmet).

2.7. Kortgedingprocedures en de media

- Met een bevelschrift van 5 januari 1995 werd door de voorzitter van de rechtbank te Brussel een eerder bevelschrift, gewezen op eenzijdig verzoekschrift ingetrokken. Met bevelschrift van 16 november 1994 was aan de RTBF verbod opgelegd een bepaalde reportage uit te zenden in de reeks 'Au nom de la loi' (Voorz. Rb. Brussel (Kort Ged.), 5 januari 1995, RTBF t. Van Bockstael M.).
- Ook is er weer nieuws in het vervolgverhaal rond de kabeldoorgifte van TNT & Cartoon Network (zie ook Jaarverslag 1993, Rechtspraak, litt. e en Jaarverslag 1994, Rechtspraak, 2.4.). Het Hof van Beroep van Brussel heeft met het arrest van 5 april 1995 het bevelschrift van de voorzitter van de rechtbank van koophandel van 29 november 1994 ingetrokken. Volgens het arrest mag als gevolg van art. 2 van de TV-richtlijn de doorgifte via de kabel van een uit een andere EG-lidstaat afkomstige TV-uitzending niet verhinderd worden. Daardoor konden de tekenfilms van TNT & Cartoon Network toch weer worden doorgegeven via de Brusselse kabel-distributienetten...
- De Clement Peeters Explosion (Bart Peeters, Ronny Mosuse en Hugo Matthysen) ging vrijuit in een zaak die was aangespannen door de Vereniging der Belgische Foornijveraars omwille van het lied 'Foornijwif'. Door de genoemde vereniging was een eis ingespannen tot stopzetting van verspreiden, uitvoeren en doen uitvoeren van het kwestieuze lied dat als beledigend werd ervaren voor de beroepsgroep van de foornijveraars. In een bevelschrift van 16 augustus 1995 was de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen van oordeel dat niet was aangetoond dat het lied professionele of individuele belangen zou schaden, waardoor de bij hoogdringendheid gevorderde maatregel werd afgewezen (Voorz. Rb. Antwerpen (Kort Ged.), 16 augustus 1995, Vereniging der Belg. Foornijveraars t. Peeters, Mosuse en Matthysen).
- Op 16 mei 1995 werd de vordering afgewezen die was ingesteld door een aantal personen en organisaties die door Patsy Sörensen, (Scheper van de

Stad Antwerpen) in bepaalde persinterviews in verband waren gebracht met drugshandel, kinderpornografie, prostitutie en witwassen van geld. Eisers vorderden dat aan Sörensen een verbod zou worden opgelegd nog verder uitspraken of verdachtmakingen in die zin te herhalen, een verbod dat ook zou gelden voor radio, TV, geschreven pers en welk ander communicatiemiddel dan ook. De voorzitter van de rechtbank wees het verzoek af omdat het gevraagde spreekverbod als een vorm van preventieve maatregel is te beschouwen, strijdig met het grondwettelijk beginsel van de vrijheid van meningsuiting. Een spreek- of publicatieverbod dreigt eveneens in strijd te komen met art. 10 EVRM (Voorz. Rb. Antwerpen (Kort Ged.), 16 mei 1995).

- Een uitspraak van 10 maart van de Luikse kortgedingrechtter houdt verband met een eis tot een verspreidingsverbod van bepaalde pamfletten in het kader van een stakingsactie, vordering ingesteld door de werkgever. Op basis van de vrijheid van meningsuiting moet de verspreiding van pamfletten worden toegelaten, voor zover dit geschiedt buiten de lokalen en op vreedzame wijze en zonder dat de handelsactiviteit van de onderneming wordt verstoord (Voorz. Rb. Luik (Kort Ged.), 10 maart 1995, JT, 1995, 771).
- Met een bevelschrift van 6 april 1995 werd de vordering afgewezen die ertoe strekte de RTBF verbod te horen opleggen een reportage uit te zenden in verband met 'time-sharing' als vakantieformule (Voorz. Rb. Brussel (Kort Ged.), 6 april 1995, Journ. Proc., afl. 284, 23).

2.8. Politieke tribunes op de omroep

- Op 17 mei 1995 wees de Brusselse kortgedingrechtter een eis af uitgaande van PTB-UA (Parti du Travail de Belgique en Union Anti-raciste). De eis was gericht tegen de weigering van de RTBF om deze politieke partijen uit te nodigen voor deelname aan politieke debatten en zendtijd toe te wijzen voor politieke tribunes in de aanloop naar de verkiezingen. De voorzitter van de rechtbank achtte de criteria die de RTBF hanteert (vertegenwoordiging in Kamer, Senaat of Franse Gemeenschapsraad) objectief en niet ongrondwettig. Evenmin was sprake van een inbreuk op het recht op informatie zoals beschermd door art. 10 EVRM (Voorz. Rb. Brussel (Kort Ged.), 17 mei 1995, Journ. Proc., 1995, afl. 284, 28).
- Heel anders verliep het in een andere procedure. Met een arrest van 16 mei 1995 schorste de Raad van State de beslissing van de RTBF om enkel zendtijd toe te kennen aan in het parlement vertegenwoordigde politieke partijen. Tegelijk werd ook de weigeringsbeslissing om zendtijd toe te kennen aan de lijst 'Union et renouveau démocratique' door de Raad van State geschorst (R.v.St., 16 mei 1995,

nr. 53.249, Dumont t. RTBF, Journ. Proc., 1995, afl. 285, 24). Nadat de RTBF toch nog vasthield aan de weigering om zendtijd te verlenen aan de lijst 'Union', verplichtte de Raad van State de RTBF om op 18 of 19 mei 1995 gedurende 3 minuten zendtijd te geven aan de bedoelde lijst (R.v.St., 18 mei 1995, nr. 53.254, Dumont t. RTBF, Journ. Proc., 1995, afl. 285, 26). De vordering uitgaande van leden van de PTB-UA om alsnog zendtijd toegewezen te krijgen in aanloop naar de verkiezingen, werd door de Raad van State afgewezen (R.v.St., 18 mei 1995, nr. 53.355, Rosso et al. t. RTBF, Journ. Proc., 1995, afl. 285, 28).

2.9. Raad voor de Mededinging

- In het Belgisch Staatsblad van 28 januari 1995 werd de beslissing van de Raad voor de Mededinging gepubliceerd van 12 december 1994 in verband met de concentratie door het samengaan van het nv Het Volk en de nv Vlaamse Uitgeversmaatschappij. De Raad verzet zich niet tegen deze concentratie met dien verstande dat het mogelijk moet blijven dat men afzonderlijk kan adverteren in de krantengroep De Standaard zonder Het Volk erbij te nemen of omgekeerd (12 december 1994 nr. 94 -C/C - 41, BS, 28 januari 1995).
- Vermelden we ook de uitspraken van de Raad voor de Mededinging in de zaken RTBF/RTL-TVi (24 februari 1995, Ing. Cons., 1995, 178), TF1 (30 december 1994, Ing. Cons., 1995, 166), SAT 1 (27 maart 1995, Ing. Cons., 1995, 189).

2.10. Varia

- Op 7 maart 1995 veroordeelde het Hof van Beroep te Brussel twee toenmalige journalistieke medewerkers van het VTM-programma 'Telefacts'. Een reportage die was uitgezonden op 12 maart 1991 bevatte een aantal sequensen waarin minderjarigen die seksueel werden misbruikt, herkenbaar waren. Art. 378bis SW verbiedt evenwel de verspreiding van beelden waaruit de identiteit kan blijken van personen die het slachtoffer zijn van zedenmisdriven. De betrokken journalisten, D. Buyle en M. Coenen, werden veroordeeld tot een gevangenisstraf van twee maanden met uitstel gedurende vijf jaar en het betalen van een schadevergoeding aan de burgerlijke partijen van 110.000 F (Brussel, 7 maart 1995). In eerste aanleg waren de beklaagden eerder veroordeeld tot een gevangenisstraf van 6 maanden met uitstel (Corr. Brussel, 25 juni 1995). Net zoals voor de correctionele rechtbank, werd de derde beklaagde, Leo Neels, toenmalig directeur-generaal van VTM, door het Hof van Beroep vrijgesproken.
- In een vonnis 19 april 1995 verklaarde de correctionele rechtbank van Turnhout zich onbevoegd om kennis te nemen van de strafvervolgning in de zgn.

'Spartacus -zaak'. De vervolging was o.m. gericht tegen de verspreiding door de beklaagde van boeken en tijdschriften die pedofiele fictieverhalen en de verdediging van het 'pedofiele gedachtengoed' bevatten: strafbare meningsuitingen m.a.w. die volgens de rechtbank als drukpersmisdrijf te beschouwen zijn, waarvan de beoordeling enkel toekomt aan het Hof van Assisen (Corr. Turnhout, 19 april 1995).

In een vonnis van 1 september 1995 veroordeelde de rechtbank van eerste aanleg te Brussel de Executive Vice-President Human Relations & Resources bij de nv Sabena tot het betalen van een schadevergoeding van 50.000 F aan de vereniging van het Commercieel Luchtvaartpersoneel. Volgens een verslag in de krant De Financieel Economische Tijd had de betrokkene zich tijdens een studiedag in 1993 denigrerend uitgelaten over de Sabena-stewards en -stewardessen. De rechtbank was van oordeel dat de in het persartikel geciteerde bewoordingen van de Executive vice-president zijn te beschouwen als kwetsende en beledigende uitspraken, waardoor aan het kabinepersoneel schade van morele aard is toegebracht. Uit het feit dat de betrokkene niets heeft ondernomen om de publicatie van een rechtzetting te bekomen of een recht van antwoord te eisen, leidt de rechtbank af dat het artikel in de FET een waarheidsgetrouwe weergave was van de interventie van de Sabena-manager (Rb. Brussel (24ste Kamer), 1 september 1995, onuitg.).

De rechtbank van koophandel te Brussel verklaarde zich in een vonnis van 23 juni 1995 onbevoegd voor de vordering van Goede Liekens die een schadevergoeding eiste voor een reclamecampagne voor Bokma Jenever, waarbij een 20m2 affiche was verspreid met daarop de slogan 'Stop Sex à la Goede Liekens, Let's Bokma'. Aangezien Liekens een inbreuk op haar persoonlijkheidsrechten aanvoerde (art. 568, 1° Ger. W.), oordeelde de rechtbank van koophandel dat deze vordering diende voorgelegd te worden aan de rechtbank van eerste aanleg (Rb.

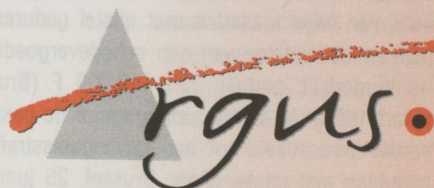
Koophandel, 23 juni 1995, Liekens G. t. nv Interbrands en nv GV-Brindfors).

Op 14 december 1995 werd de vordering van de nv Studio's Amusement afgewezen tegen presentatrice Pascale Bal (VT4). P. Bal vertolke de rol van het personage 'Gwen' in de TV-serie 'Familie', een soap-serie op VTM. Het presenteerwerk van Bal op de concurrentiële zender VT4 werd door de arbeidsrechtbank evenwel niet als een inbreuk beschouwd op de arbeidsovereenkomst tussen Bal en het produktiehuis. De rechtbank erkent dat de nv Studio's Amusement wel de exclusiviteit heeft voor de uitzending Familie met VTM, waardoor de acteurs die daaraan meewerken bepaalde discretie en geheimhouding zijn verplicht ten opzichte van andere zenders, maar dit behelst hoegenaamd geen verbod voor deze werknemers van een produktiehuis om niet-concurrerende activiteiten voor andere zenders uit te oefenen (Arb. Leuven, 14 december 1995, Studio's Amusement nv t. Bal Pascale. Zie ook Voorz. Arb. Leuven (Kort Ged.), 22 september 1995 en Brussel (Kort Ged.), 15 april 1995).

Vermelden we ook 2 uitspraken in verband met het organiseren van sluikreclame op TV. In een vonnis van 7 maart was de rechtbank van koophandel te Dendermonde van oordeel dat een overeenkomst in verband met het plaatsen van een reclamepaneel naar aanleiding van een televisie-uitzending een ongeoorloofde oorzaak heeft en dus geen rechtsgevolgen kan hebben (Kh. Dendermonde, 7 maart 1995, AJT, 1994-95, 335). Het Hof van Beroep van Antwerpen erkende anderzijds de geldigheid van een sponsoringovereenkomst waarbij was overeengekomen dat door de organisator van een snooker-tornooi een reclamepaneel zou geplaatst worden op een optimale, cameragevoelige plaats (Antwerpen, 23 mei 1995, DAOR, 1995, afl. 36, 75).

Niet onopgemerkt in België waren de 2 uitspraken van de Parijse kortgedingrechter in de zaak die was aangespannen tegen het boek van Pierre Mertens 'Une Paix Royale'. In het bevelschrift van 14 september 1995 werd de auteur en de uitgeverij veroordeeld tot een schadevergoeding aan prinses Lilian en prins Alexander wegens bepaalde grieven de passages in voormeld boek (Pres. Trib. Gr. Inst. Paris, 14 september 1995, Journ. Proc., 1995, afl. 288, 27). Met een bevelschrift van 22 september 1995 werd nog een stap verder gezet: beslist werd dat bepaalde passages uit het boek voor de volgende edities dienden te worden geschrapt (Pres. Trib. Gr. Inst. Paris, 22 september 1995, Journ. Proc., 1995, afl. 289, 28). Het is afwachten of er straks ook stappen zullen worden ondernomen tegen de Nederlandse vertaling van het boek. Wordt vervolgd?

Dirk Voorhoof

EEN UITGAVE VAN KLUWER EDITORIAL

Tel. 02/719.15.11 • Fax 02/719.15.29 • Kouterveld 2 • 1831 Diegem

Hoofdredacteur: Guy Friermuth
Eindredactie: Frank Vandecaveye

• Aan dit nummer werkten mee:
Dirk Voorhoof

• Verantw. uitgever: Bart Christiaens • Kouterveld 2 • 1831 Diegem

KLUWER
EDITORIAL